

nja. Drugače pa je s katoliškim vero-
ukom: katoliške resnice je treba ne
samo učiti, marveč predvsem živeti.

V tem je eden vzrokov, in sicer ve-
levažen vzrok, radi česar katoliška
Cerkev ne dovoljuje, da bi verouk po
šolah poučevale druge osebe, nego sa-
mo tiste, katerim ona sama daje zato
dovoljenje. To je zakon katoliške Cer-
kve. V cerkvenem zakoniku se naha-
ja poseben zakon, ki ga tudi navaja
zagrebški g. nadškof v svojem pismu
(kanon 1328) in ki določa sledeče: »Ni-
komur ni dopuščeno opravljati služ-
bo poučevanja veronauka, ako za to
ni dobil poslanja od zakonitega (cer-
kvenega) predstojnika, bodisi z izrec-
nim pooblastilom, bodisi s podelitvijo
službe, s katero je po kanonih združe-
na dolžnost poučevanja veronauka.«
Ako je duhovnik na razpolago za po-
učevanje veronauka, bo cerkvena ob-
last njemu dala takšno dovoljenje, ne
pa svetnemu učitelju.

O tem obveščamo naše ljudstvo, zla-
sti starše, ki bodo kmalu, to je o prili-
ki vpisovanja otrok v ljudske šole po-
stavljeni pred to, da se izjavijo, kdo
naj njihove otroke poučuje v kat. vero-
nauku: ali duhovnik ali svetni učitelj.
Za vernega katoličana je takšna izja-
va jasna ter mu ne bo delalala nobe-
nih težav: komur naša mati katoliška
Cerkev izroča pouk v katoliški veri,
za tega se bodo tudi odločili naši ver-
ni katoliški starši. Katoliška Cerkev
pa izroča katoliške otroke v verski pou-
k katoliškemu duhovniku. Tako je
bilo v našem narodu stoletja in stol-
etja, tako bo tudi ostalo v bodoče. —
Kristus male k sebi kliče: tako pravi
znana cerkvena pesem, ki jo pojejo ka-
toliški otroci. Kristusova Cerkev pa
izroča te male tistemu, ki je v njego-
vem srcu odsev božje ljubezni do mla-
dine: katoliškemu duhovniku.

Indija položaj dominijona, ki ji je bil
obljubljen že leta 1907 in pozneje leta
1919 še le postopoma. Razvoj ustave v
Indiji odvisi v najbližji bodočnosti od
uspehov, ki jih bodo imele ustavne
spremembe. Knjiga o poročilu indij-
ske komisije se imenuje »modra knji-
ga o Indiji«. Listi priobčujejo dolge
izvlečke vladne modre knjige. Vlada
je z objavo modre knjige dosegla to,
da se javno mnenje ukvarja z važnim
indijskim vprašanjem. 70 milijonov
brezpravne kaste indijskih parijev je
naslovilo na papeža in angleškega
kralja spomenico, v kateri so izrazili
svoje želje in ogorčenje nad Gandi-
jem, ki se radi drugih višjih kast za-
nje niti zmenil ni.

ZA NEDELJO

Vzroki razširjenja protestantizma.

Tekom 16. stoletja se je razširil pro-
testantizem s tako naglico, da je za-
jel pretežni del Evrope in sicer tako,
da so bile čisto protestantske: An-
gleška, Šotlandska, Danska, Švedska,
po večini pa: Švica ter Nemčija, Fran-
coska, Poljska ter Madžarska pa z
znatnimi manjšinami. Vzrok za ta
ogromni odpad od Cerkve je pred-
vsem v bistvu protestantizma. Po Lut-
rovem nauku človeku ni treba sode-
lovati pri zveličanju, brezpredmetna
so dobra dela, post, spoved, celibat,
Lutrova popolna prostost krščanskega
človeka je bila glavna privlačna sila
za odpad. Nadaljnjih vzrokov pa je is-
kati na tedajnem cerkvenem in poli-
tičnem polju.

1. Na cerkvenem polju.

Papeštvo je moralo zavzeti strogo
stališče napram krivoverstvu in radi
tega si je nakopal Rim sovraštvo vseh
slojev. To razpoloženje je znal izrabi-
ti Luter za svoj nauk in je razpihal
narodno strast Nemcev proti Rimu.
Nemška cerkev je bila izmed vseh kr-
ščanskih najbogatejša. To bogastvo je
vzbudilo pohlep in sovraštvo lajikov,
ker je bilo cerkveno imetje nekaka
vsestranska vzdrževalnica za višje in
nižje plemstvo. Škofijski sedeži so bi-
li po pretežni večini v rokah plemičev
in povrh so navadno ti združevali po-
več škofij v eno radi dohodkov. Dobri
škofje so bili ovirani v delovanju od
strani stolnih kapitljev, iz katerih so
se rekrutirali škofje in so bili prihra-
njeni za sinove plemstva. Pri tolikih
stolnih cerkvah večina kanonikov ni
bila niti posvečena.

Niže duhovščine je bilo tedaj mno-
go preveč, ni bila prav ter zadostno
zaposlena in slabo preskrbljena. Pre-
mnogo je bilo takih, ki so silili v du-
hovski stan brez pičice poklica.

Bilo je precej samostanov, po kate-
rih so se skrivali nevredni redovniki
in to je bil tudi vzrok, da je ob pojavu
Lutrovega nauka o popolni prostosti
uskočilo v protestantizem toliko sla-
bih redovnikov in redovnic. Naivečje

V DRUGIH DRŽAVAH.

Iz Romunije z novim kraljem. Novi
romunski kralj Karol II. je že nagla-
sil, da ne namerava v zunanji politi-
ki Romunije ničesar izpremeniti. Pred-
vsem hoče naprej gojiti prijateljstvo
s Francijo ter Malo antanto. Poleg or-
ganizacije armade si bo kralj prizade-
val v prvi vrsti, da bo dvignil državo
v gospodarskem oziru. Skrbel bo za
to, da se bo povzpela Romunija v Ev-
ropi na ono stopnjo, ki jej gre kot
zmagovalki v svetovni vojni. Predsed-
niku francoske republike se je kralj
zahvalil za gostoljubnost Francije za
časa njegovega prognanstva. Romun-
ska kraljica vdova se je vrnila nazaj
iz Bavarske v Bukarešto. Sestavo no-
ve vlade je poveril kralj voditelju po-
prej vladajoče kmečke stranke, dr. Ju-
liju Manui, ki je mandat vrnil. Nalo-
ga za sestavo vlade iz vseh strank je
poverjena generalu Presanu. Po izja-
toveljenem poskusu koncentracijskega
kabineta je sestavil vlado Maniu iz
članov kmetske stranke. Je to prejšnja
Manijeva vlada razun dveh članov.

Italjanski zunanji minister Grandi
na Poljskem. Italjanski zunanji mini-
ster je obiskal Poljsko in je ob tej pri-
liki povdarjal, da je prinesel na Polj-
sko najlepše želje Italije, Mussolinija
in fašistovske vlade. Omenil je, da se
bosta spremenili poljsko poslaništvo
v Rimu in italjansko v Varšavi v ve-
leposlaništvi. Po Grandijevem mnenju
predstavljajo medsebojna prijateljska
čuvstva v obeh državah močno oporo
za vzajemne odnošaje med Italijo ter
Poljsko. Poljska je element sporazu-
ma ter miru v Evropi. V očigled temu
obisku je razglasilo italjansko časo-
pisje, da je namenjen Grandijev obisk
Poljski s ciljem: dobiti v Poljaki-
h onega činitelja, ki bi mogel brzdati
Jugoslavijo. Ker Nemci upajo, da bi se
naj Italija in Poljska potegnili za
spremembo pariške mirovne pogodbe,

je naglašalo tokrat poljsko časopisje,
da je za slovanske narode, ki so se po
svetovni vojni otresli nemškega jarma,
pariška mirovna pogodba večna ter
neomajna. Nemce je Grandijev obisk
varal, ker so upali, da jim bo pripo-
moglo prijateljstvo Italije do zgornje
Šlezije in Danziga. Po drugih poroči-
lih bi pa naj bil Grandijev poset na-
menjen posredovanju Poljske med
Francijo ter Italijo in bi prišli pri tej
priliki v razgovor tudi odnošaji med
Italijo in Jugoslavijo. Na povratku iz
Poljske je posetil Grandi še Budimpe-
što in Dunaj.

Razdelitev Youngovega posojila. Na
posvetovanjih v Parizu je bil dosežen
sporazum za pripravo prvega Youngo-
vega posojila. Posojilo so razdelili po
tem ključu: na Nemčijo odpade 36 mi-
lijonov, na Belgijo 35 milijonov, na
Združene države 98 milijonov, na
Francijo 2 milijardi 215 milijonov, na
Anglijo 12 milijonov, na Italijo 110 mi-
lijonov, na Nizozemsko 73 milijonov,
na Švedsko 110 milijonov in na Švico
92 milijonov.

Iz Indije. Po dve in polletnem delu
je predložila indijska ustavna komisi-
ja, v kateri so bile zastopane vse tri
politične stranke in ki ji je predsedo-
val John Simon, svoje poročilo, ki je
bilo soglasno odobreno. Komisija je
imela nalogo, da prouči vladno delo-
vanje v Indiji in razvoj tamošnjih
ustavnih ustanov. Komisija je dva-
krat posetila Indijo. Poročilo komisije
ima dva dela. Prvi del, ki šteje 400
strani, se bavi s sedanjimi ustavnimi,
upravnimi, finančnimi in sodnimi raz-
merami v Indiji in z razvojem šolstva
ter indijskega javnega mnenja. Drugi
del poročila, ki se bavi o bodočem
ustavnem razvoju in vsebuje zaključke
in predloge komisije, bo objavljen
še le 24. junija. Indijska konferenca
se bo sestala 24. oktobra v Londo-
nu. Poročilo naglašja, da je cilj angle-
ške politike v Indiji ustanovitev od-
govorne vlade, kar naj se zgodi v spo-
razumu z indijskimi narodi. Na poti
k temu cilju so velike težave. Na dru-
gi strani obstoja mnenje, da doseže

zlo za cerkev v Nemčiji je bil v tedaj-
nih časih nemški viteški red.

2. Na političnem polju.

Zalostne cerkvene razmere so pri-
pravile pot protestantizmu, gonilna
sila za naglo razširjenje so bile pa po-
litične razmere in sicer: Vitezi so se
prelevili v revolucionarne nasprotni-
ke duhovščine. Z uporabo smodnika
so izgubili vitezi v bitkah odločilni na-
stop in na njihovo mesto se je pov-
spelo vojaštvo (Landsknehti) iz kmet-
škega ter meščanskega stanu. Brezpo-
selni ter obubožani vitez je postal ce-
stni ropar in radi tega že revolucijo-
nar po poklicu. S pomočjo višje du-
hovščine je bil leta 1495 proglašen
splošni mir, v resnici tudi izpeljan in
zavoljo tega so bili ovirani roparski
vitezi v svojem tolovajskem poslu. —
Radi tega je bila pri klativitezih nad
vse osovražena duhovščina in Lutro-
vo hujskanje proti katoliškim sveče-
nikom je bila voda na mlin viteštva.
Vitezi so bili tudi oni junaki, ki so v
dobi procvita protestantizma ropali,
grabili ter uničevali cerkveno premo-
ženje.

Mesta so se dvignila po odkritju
Amerike s pomočjo cvetoče trgovine
in so stremela po neodvisnosti. Mnogo
mest je bilo pod oblastjo duhovnih
knezov in ta so pozdravila versko no-
votarijo, ki jim je dovoljevala cerkve-
na denarna in sploh premoženjska
sredstva uporabljati v boju zoper vla-
darja in gospodarja.

Najvažnejši činitelj v dobi razmaha
protestantizma so bili pa posvetni kne-
zi. Knezi so prisilili s surovo silo svo-
je podložnike v okrilje verske novo-
tarije in to nasilno postopanje so raz-
glašali protestantovski pridigarji kot
dolžnost vesti. Kneze same je zvalil
v Lutrovo vero predvsem pohlep po
posesti katoliške cerkve, so ga seve
tudi v polni meri uresničili in opravi-
čevali rop cerkvenega imetja kot dol-
žnost vesti.

Luter se je spozabil v svoji zagri-
ženosti in zablodil celo tako daleč, da
je prepustil knezom cerkveno nadvla-
do. Tega nauka so se posvetni vladar-
ji tudi poslužili v polni meri in zasuš-
njili protestante tudi v verskem oziru.

Kamorkoli pač pogledamo v tej ža-
lostni dobi, so bile v splošnem razme-
re pač take, da so pospeševale versko
novotarijo v vsakem oziru in v teh
razmerah tiči tudi ključ do razlage
dejstva, da je bilo nekaj časa devet
desetin Nemčije v rokah protestantiz-
ma.

Začetek protestantizma.

Povod za izbruh verskega razkola
je bil odpustek, katerega je razpisal
papež Leon X. leta 1514, da bi dokon-
čal mogočno stavbo Petrove cerkve v
Rimu, ki naj bi bila glavna cerkev kr-
ščanstva in skupna last vseh kristja-
nov. Proti načinu oznanjanja tega
odpustka je nastopil redovnik Martin
Luther. Dne 31. oktobra 1517 je nabil
na vrata grajske cerkve v Wittenber-
gu svojih 95 tez ali verskih naukov
proti odpustkom.

Zastonj so se trudili nemški učenja-

ki, da bi odvrnili Lutra od njegovih
naukov, zastonj je bil ves trud Leona,
da bi pripeljal izgubljenega sina v pra-
vi dom katoliške cerkve. Radi zakrk-
njene trdovratnosti je bil Luter izob-
čen iz Cerkve leta 1520. Papežovo pis-
mo, ki mu je oznanilo izobčenje, je
sežgal javno 10. decembra 1520 v Wit-
tenbergu in se odrekel s tem činom
tudi na zunaj vsaki spravi. Ta Lutrov
nastop proti papežu, ki je bil podprt
od političnih razmer, je izkopal nepre-
mostljivo brezno med Cerkvijo ter
pretežnim delom Nemčije in povzročil,
da so odpadle od katolicizma tudi
druge dežele.

*

Največji zvon na svetu. Največji
zvoni cerkev v Evropi so takozvani
»Grand Bourdon« v Notre Dame v Pa-
rizu, zvon svetopeterske cerkve v Ri-
mu in zvon stolnice v Kölnu. Teža na-
štetih zvonov se giblje med 1300 do
3000 kg. Zvona stolne cerkve Uspenski
ki ter Trojiškega samostana v Moskvi
tehtata 6.400 kg. Obadva sta pravzra-
prav pritlikavca v primeri z orjaškim
carskim zvonom, ki je kraljeval na sre-
dini Kremlja ter tehtal 20 tisoč kg.
Oče tega zvona je bil drugi orjak, ki
je bil ulit med vlado carja Alekseja v

drugi polovici 17. stoletja in je bil te-
žak 16 tisoč kg. Med požarom, ki je
upepelil Moskvo leta 1701, je padel ta
zvon iz zvonika na Kremlju ter se raz-
bil. Mesto starega so ulili novega. Le-
ta 1737 je zopet razsajal ogenj po Mos-
kvi, zvon je padel z zvonika in počil
in iz zvonovega oboka se je odtrgal
precejšen kos. Še le italjanski stavbe-
nik Manfredi, ki je vodil olepševal-
na dela v Moskvi ter v Petrogradu, je
pustil iz zvona odpadli kos postaviti
na poseben podstavek poleg novega
zvona, ki je prejel ime »carjev zvon«.
Ruski zvoni so sploh znani radi pri-
jetnega glasu. V Moskvi je 1600 cer-
kev in je zvonjenje očaralo vsacega, ko
ga je slišal prvič. Moskva se ni ime-
novala zastonj — mesto 1600 cerkva.
Prepoved sovjetov zvoniti v Moskvi,
pomeni propad ruske kulture.

Vozni red za Din 2-

(po pošti Din 2.50 poslati v znamkah naprej
ako se naroči le en izvod) za vse železniške in
avtobusne proge Slovenije dobite v
Tiskarni sv. Cirila v Mariboru.

NOVICE

**Veliko industrijsko podjetje pogo-
relo.** V noči od četrtega na petek (12.
na 13. junija) je izbruhnil požar v ma-
riborskem industrijskem podjetju »Ko-
vina«. Ogenj je povzročil ogromno
škodo.

**Na pokopališču si je končal življe-
nje.** V sredo, dne 11. junija so našli
na pokopališču v Radvanju pri Mari-
boru ustreljenega 62 letnega krojaške-
ga mojstra Vaclava Ehma iz Nove va-
si. Samomorilec si je končal življenje
na grobu svoje pokojne žene. Bolehal
je že dolgo na težki živčni bolezni in
šel prostovoljno v smrt v dušni zme-
denosti ter nerazsodnosti.

Smrtna nesreča. Na železniški po-
staji Dravograd je padel z voza in pri-
šel pod kolesa 55 letni mariborski god-
benik Jurij Frank. Bil je pri priči —
mrtev.

**Težko je ponesrečil v pondeljek, 10.
junija v Solčavskih planinah znani
celjski uglaševalec glasovirjev gosp.
Davorin Ropas. Ponesrečen se zdravi
v bolnici v Celju.**

Ne puščajte otrok samih! Dne 12.
junija je izbruhnil požar v Zbelovem
pri Poljčanah. Začela je goret hiša
posestnika Godca. Gospodar je bil z
doma, gospodinja na travniku in 7 let-
ni sinko je užgal na podstrešju fižolo-
vo lupinje. Ko je opazil otrok, da se je
začelo kaditi, je zbežal v bližnji gozd.
Hitremu nastopu požarne brambe iz
Poljčan se je zahvaliti, da je požarna
škoda le neznatna.

Pranger v Podsredi preoblečen. Po
Spodnjem Štarejskem je dobro znan
kameniti pranger v trgu Podsreda.
Podsredčani so uverjeni še danes, da

so ravno na ta kamen navezane
trške pravice. Podsredski pranger je že
bil od nekdanj predmet zavisti vseh
Podsredi sosednjih večjih vasi, ki ni-
so trgi. Pranger v Podsredi je bil ukra-
den svoj čas od Šentpetranov in se je
izcimila iz zadeve celo pravda in se je
rodila znana prangerska pesem. O
tem vse je že na dolgo poročal med
vojno »Slovenski Gospodar« v podlist-
ku. Med vojno in po prevratu se je več
nagajivcev dejansko lotilo prangerja,
ki je bil z železnimi drogi priklenjen
ter zavarovan napram uzmovičem. To
neprestano stegovanje po prangerju
je napotilo dobre Podsredčane, da so
iztuhtali nekaj prav izvirnega, kar je
zavarovalo pranger najbrž za vse ča-
se. Pranger v Podsredi iz apnenca je
počival na podstavku, primeroma te-
nak štirioglat steber, katerega je bilo
lahko dvigniti in odpeljati. — Tenak
steber pa je v novejšem času na debe-
lo preoblečen v cement in je na ta na-
čin poprej vitek nastavek znatno ob-
težen. Radi cemetne preobleke ni tre-
ba več železnih priklopov, ker tako tež-
kega prangerja se ne more lotiti ne-
poštena roka. Cementna preobleka to-
likanj zanimivega prangerja v Pod-
sredi je nekaj čisto izvirnega.

Avtomobilska nesreča. V Rimskih
toplicah se je zgodila na ovinku poleg
hotela »Stara pošta« avtomobilska ne-
sreča. Julijana Seničeva se je vračala
iz Šmarjete proti domu. Ko je dospela
do ovinka pri omenjenem hotelu, ji je
pridrvel nasproti avtomobil iz Zida-
nega mosta. Istočasno je privozil av-
tomobilu nasproti še voz in se je ho-
tel šofer temu izogniti ter je prezrl
Seničevo, ki se je tesno pritisnila k
obcestnemu betonu, saj v trenutku ne-
varnosti ni bilo drugega izhoda, ker
je na eni strani ceste kamenita ograj-
ja, na drugi pa hiša Karla Loibnerja.